

Отримано 14.08.2025р.
Голова разової
спеціалізованої
вченої ради PhD 10533
Нижня Олександрівна

Голові разової спеціалізованої вченої ради
PhD 10533

у Запорізькому національному університеті
доктору економічних наук, професору,
професору кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку
Запорізького національного університету
Огренич Юлії Олександрівні

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**доктора економічних наук, професора, першого проректора
ВНЗ «Національна академія управління» Штулер Ірини Юріївни
на дисертаційну роботу Коротаєвої Ольги Володимирівни
на тему «Формування стратегії підвищення інноваційної активності
промислових підприємств»,**

**подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
051 – Економіка (галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки)**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Нестабільність зовнішнього і внутрішнього середовища, активізація процесів цифрової трансформації, швидкі темпи впровадження інформаційно-комунікаційних технологій обумовлюють необхідність інноваційного розвитку, зростання ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств. Означене забезпечить покращення показників фінансово-господарської діяльності, підвищення конкурентоспроможності та формування конкурентних переваг підприємств. Передумовою успішної інноваційної діяльності, визначення напрямів інноваційного розвитку, вдосконалення інноваційних процесів є налагодження інноваційної активності. У цьому контексті доцільним є формування, розвиток, забезпечення та підвищення інноваційної активності на підставі впровадження стратегії її підвищення. Саме використання стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств дозволить врахувати можливості підприємства, інноваційний потенціал, загрози інноваційного середовища та сприятиме визначенню перспективних напрямів інноваційного розвитку, способів підвищення інноваційної, фінансово-господарської діяльності. Таким чином, існує потреба у формуванні стратегії підвищення інноваційної активності та розробці науково-методичних підходів, використання яких дозволить впровадити стратегію, здійснити оцінку, прогноз рівня результативності її використання на промислових підприємствах.

Задекларованою метою рецензованої дисертаційної роботи є удосконалення теоретико-методичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств. Зазначена мета відповідає темі дисертаційної роботи та розкривається у сформульованих завданнях.

Результати дослідження дозволять керівництву підприємств впровадити запропоновані авторкою концептуальні та науково-методичні підходи з метою формування, вибору та реалізації стратегії підвищення інноваційної активності, дослідження рівня їх результативності, формування рекомендацій до підвищення інноваційного розвитку, що сприятиме покращенню показників фінансово-господарської діяльності.

Дисертаційна робота направлена на вирішення актуального завдання. Відсутність єдиних підходів до формування, вибору та впровадження стратегії підвищення інноваційної активності на українських промислових підприємствах, оцінки результативності її використання, прогнозування очікуваних результатів, вибору механізмів до забезпечення інноваційного розвитку, підтверджує своєчасність та актуальність дисертаційної роботи Коротаєвої Ольги Володимирівни.

2. Зв'язок дисертаційної роботи з науковими планами, програмами, темами

Додатково підтверджує актуальність дисертаційної роботи Коротаєвої Ольги Володимирівни те, що роботу виконано відповідно до загального плану науково-дослідних робіт економічного факультету Запорізького національного університету за темами: «Інноваційні підходи модернізації фінансового механізму повоєнного відновлення економіки України» (державний реєстраційний номер 0123U102122); «Використання інноваційних фінансових інструментів повоєнного відновлення територій України на засадах цифровізації та модернізації» (державний реєстраційний номер 0123U102123) (довідка № 01/01-23/318 від 27.02.2025 р.). У межах зазначених тем здобувачем уточнено визначення дефініцій «інноваційна активність промислових підприємств», «стратегія підвищення інноваційної активності промислових підприємств», удосконалено науково-методичний підхід до формування та реалізації стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств. Також результати дисертаційної роботи використані під час розробки держбюджетних науково-дослідних робіт Запорізького національного університету за темами: «Європейські практики діджиталізації як інструмент забезпечення соціально-економічної безпеки в умовах війни та повоєнний період» (державний реєстраційний номер 0124U000600); «Штучний інтелект як інструмент протидії дезінформації в період війни та повоєнного відновлення економіки України» (державний реєстраційний номер 0125U000996) (довідка № 01/01-23/239 від 13.02.2025 р.). За вказаними темами здобувачем сформовано науково-теоретичний підхід до забезпечення та підвищення інноваційного розвитку промислових підприємств, удосконалено концептуальний підхід до забезпечення та підвищення інноваційної активності промислових підприємств.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи, їх достовірність та академічна доброчесність, основні наукові результати дисертації

Детальний аналіз змісту дисертації та публікацій Коротаєвої Ольги Володимирівни дозволяє констатувати високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

В першу чергу, вони опираються на сучасні теоретичні та практичні економічні дослідження щодо формування стратегії підвищення інноваційної активності, здійснення оцінки ефективності їх використання на промислових підприємствах. Авторкою проаналізовано значний обсяг як вітчизняних, так і іноземних наукових досліджень, що дозволило окреслити сучасний стан проблеми та ґрунтовно підійти до розв'язання визначених у дисертаційній роботі завдань.

Для досягнення поставленої мети, авторкою було використано методи, які становлять методологічну основу дисертаційної роботи, а саме: термінологічного аналізу, теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, системного аналізу, абстрактно-логічний метод, економіко-математичні, статистичні методи, порівняння, метод групування, експертного оцінювання, інтегральної оцінки, прогнозування. Окрім того, для наочного представлення економічних даних, отриманих у процесі дослідження, авторка широко застосовував можливості графічного і табличного методів.

Зміст дисертації відповідає її темі, засвідчує досягнення поставленої мети та розв'язання побудованих у логічній послідовності завдань.

Слід відзначити, що значна частина таблиць та рисунків, які наведені в дисертації, є авторською розробкою, що підвищує загальну цінність дослідження та свідчить про високий рівень самостійної роботи здобувача у процесі підготовки дисертації.

Обґрунтованість та аргументованість основних наукових положень, висновків та рекомендацій підтверджуються системним підходом здобувача у процесі використання теоретико-методичного інструментарію та логікою побудови теоретичного матеріалу.

Додатковим підтвердженням достовірності основних положень дисертації є здійснений бібліографічний аналіз, значна інформаційна база, яка використана здобувачем у процесі дослідження. Необхідно відзначити, що наведені в роботі теоретико-методичні підходи та розроблені практичні рекомендації є свідченням вагомого самостійного внеску здобувача в науково-дослідну роботу, що може мати подальше використання як в науковій, так і в практичній діяльності в межах обраної дослідної проблематики.

Достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих та наведених в дисертації підтверджується апробацією на науково-практичних конференціях, а також довідками про апробацію.

Дисертаційна робота складається із трьох розділів, що логічно між собою пов'язані та розкривають теоретичні і практичні аспекти обраної

проблематики, а також новизну пропонованих наукових положень щодо формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств. Враховуючи зміст дисертації та публікації здобувача слід відзначити те, що вони розкривають тему наукового дослідження, усі наукові положення сформовані авторкою самостійно, відображають особистий внесок дисертанта. Аналізування свідчить про наявність елементів наукової новизни.

У першому розділі **«Теоретичні основи забезпечення інноваційної активності промислових підприємств»** здобувачем проведено ґрунтовний аналіз підходів науковців до визначення понять «інноваційна активність підприємств», «інноваційна діяльність», «інновації» (с. 25-37); удосконалено дефініцію «інноваційна активність промислових підприємств» (с. 38); розглянуто внесок науковців у трактування понять «стратегія інноваційної діяльності», «стратегія інноваційного розвитку» (с. 39-40); уточнено сутність поняття «стратегія підвищення інноваційної активності промислових підприємств» та визначено її особливості (с. 41-42); розглянуто підходи науковців до забезпечення інноваційного розвитку, інноваційної діяльності (с. 43-44) та удосконалено концептуальний підхід до забезпечення та підвищення інноваційної активності промислових підприємств, охарактеризовано його структуру (с. 45-69); проаналізовано існуючі підходи вчених до розробки, впровадження інструментів інноваційного розвитку промислових підприємств (с. 70-74) та удосконалено науково-теоретичний підхід до забезпечення та підвищення інноваційного розвитку промислових підприємств, визначено етапи інноваційного розвитку (с. 75-91).

У другому розділі **«Дослідження ефективності інноваційної активності промислових підприємств»** проаналізовано витрати на інновації, кількість інноваційно активних підприємств, кількість інноваційної продукції, яка впроваджується, кількість придбаних нових технологій; використання інформаційно-комунікаційних технологій по промисловості України, визначено причини погіршення стану інноваційної активності та сформовано заходи до відновлення (с. 94-116). Завдяки проведеному аналізу показників інноваційної активності та фінансової діяльності підприємств ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», ТОВ «Запорізький механічний завод», ПАТ «Запоріжсталь», ТОВ «ЕЛІЗ» встановлено необхідність впровадження стратегії підвищення інноваційної активності (с. 117-138). Досліджено вплив інноваційної активності на показники фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності та платоспроможності на промислових підприємствах Запорізької області та визначено доцільність розробки заходів до рівня інноваційної активності, що забезпечить зростання інноваційної діяльності, активізацію інноваційного розвитку (с. 139-155).

У третьому розділі **«Методичні засади підвищення інноваційної активності промислових підприємств»** удосконалено науково-методичний підхід до формування та реалізації стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств (с. 158-181), в рамках якого визначено

аналітичну, методичну та прикладну складові, блоки та етапи реалізації, сформовано набір стратегій підвищення інноваційної активності шляхом врахування критеріїв щодо рівня інноваційної активності, інноваційної діяльності, результатів фінансової діяльності, можливості інноваційного розвитку, впливу загроз ринкового середовища, умов до впровадження інновацій, інноваційних процесів. Розвинуто методичний підхід вибору та оцінки результативності стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств, який охоплює систему вибору стратегії підвищення інноваційної активності, механізм оцінки результативності обраної стратегії та дозволяє здійснити вибір, прогноз стану результативності використання обраної стратегії на досліджуваних підприємствах шляхом розрахунку інтегральних показників, проведення інтерпретації їх значень (с. 182-209). За результатами апробації методичного підходу вибору та оцінки результативності стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств на ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», ПАТ «Запоріжсталь» обрано стратегію, проведено прогнозу оцінку її ефективності та сформовано пропозиції до подальшого використання (с. 210-227).

В цілому, проведене дослідження цілком відповідає поставленій меті, що визначається темою дослідження та визначеним в зв'язку з цим дослідницьким завданням. Зазначена теза знаходить своє підтвердження у змісті дослідження, що визначає логіку та послідовність викладу матеріалу, а також дозволяє відзначити обґрунтоване виконання поставленого завдання.

4. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Аналіз дисертації та наукових публікацій Коротаєвої Ольги Володимирівни, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, не дає підстав констатувати щодо допущення здобувачем порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації). Зокрема, дисертація містить посилання на джерела інформації за кожним випадком використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення надати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виходячи із вище означеного можна стверджувати, що дисертаційна робота Коротаєвої Ольги Володимирівни характеризується як самостійна, авторська робота, що не порушує норми законодавства про захист авторського права. Фактів порушення здобувачем академічної доброчесності не виявлено, на усі використані в роботі джерела інформації є посилання.

5. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження

Наукова цінність результатів дослідження полягає у подальшому розвитку теоретичних положень, обґрунтуванні теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств.

Проведений аналіз змісту роботи та публікацій Коротаєвої Ольги Володимирівни дає підстави стверджувати, що запропоновані розробки мають наукову новизну та засвідчують особистий внесок здобувача у розвиток теоретичних, методичних положень і рекомендацій з питань формування, вибору та впровадження стратегії підвищення інноваційної активності на промислових підприємствах, оцінки результативності її використання, прогнозування очікуваних результатів.

До вагомих наукових результатів можна віднести наступні:

на теоретичному рівні:

- уточнено сутність поняття «інноваційна активність промислових підприємств», яку запропоновано розглядати як комплекс взаємопов'язаних дій та динамічних процесів, які враховують вплив інноваційного середовища, зовнішніх і внутрішніх факторів та направлені на використання нових ресурсів, технологій, основних засобів, методів з метою виробництва нової або удосконалення існуючої продукції задля забезпечення сталого інноваційного розвитку підприємства та досягнення інноваційного ефекту в умовах цифровізації (с. 38);

- запропоновано сутність поняття «стратегія підвищення інноваційної активності промислових підприємств», під якою розглянуто комплекс взаємопов'язаних процесів, які враховують набір стратегій, інструментів, правил, принципів, заходів та управлінських рішень, реалізація яких спрямована на формування і розвиток інноваційної активності, що дозволить визначити напрями інноваційної діяльності та розробки інновацій, сприятиме ефективній операційній, фінансовій, інноваційній, інвестиційній діяльності, підвищенню ефективності інноваційного розвитку в умовах сталого розвитку економіки (с. 41);

на практичному рівні:

- удосконалено концептуальний підхід до забезпечення та підвищення інноваційної активності промислових підприємств, який реалізується на підставі впровадження блоків та етапів, використання механізмів, інструментів, підходів. Означений підхід дозволив визначити такі складові: механізми забезпечення інноваційної активності; інструменти підвищення інноваційної активності; підходи до оцінки, діагностики інноваційної активності. Використання підходу дозволить врахувати вплив загроз внутрішнього і зовнішнього середовища, здійснити оцінку та діагностику результатів інноваційної діяльності, обрати механізми та інструменти для формування, підвищення інноваційної активності промислових підприємств (с. 45-69);

– сформовано науково-теоретичний підхід до забезпечення та підвищення інноваційного розвитку промислових підприємств, використання якого дозволить підсилити інноваційний розвиток у довгостроковому періоді на підставі реалізації послідовності етапів та дотримання інноваційного циклу, що забезпечить своєчасне врахування загроз, ризиків інноваційного середовища, сприятиме формуванню інноваційної активності, забезпеченню інноваційної діяльності, реалізації стратегії та гарантуватиме досягнення синергетичного ефекту від впровадження інновацій (с. 75-91);

– удосконалено науково-методичний підхід до формування та реалізації стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств за рахунок реалізації набору функціональних взаємопов'язаних блоків та етапів, виокремлення комплексу методичних, аналітичних та прикладних складових, що дозволило сформуванню набір стратегій: стратегію активного (випереджаючого) та обмеженого (стабілізації) зростання, ситуаційного (адаптивного) та вибіркового (обмеженого) розвитку, скорочення (оптимізації) розвитку інноваційної активності. Реалізація стратегії на промисловому підприємстві сприятиме підвищенню інноваційної активності у довгостроковій перспективі, що забезпечить зростання показників інноваційної діяльності, визначення напрямів інноваційного розвитку (с. 160-181);

– удосконалено методичний підхід вибору та оцінки результативності стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств, в рамках якого сформовано систему вибору типів стратегій, яка дозволяє обрати стратегію враховуючи стан інноваційної діяльності, показники фінансово-господарської діяльності, загрози ринкового середовища, стан інноваційного розвитку, а також виокремлено механізм проведення оцінки результативності обраної стратегії, який передбачає прогностичний розрахунок інтегральних показників, здійснення інтерпретації отриманих значень. Використання підходу сприятиме вибору та впровадженню ефективної стратегії підвищення інноваційної активності, виявленню перспективних напрямів інноваційного розвитку, підвищенню ефективності інноваційної, фінансово-господарської діяльності у довгостроковій перспективі (с. 183-209).

Таким чином, теоретичні і практичні положення дисертаційної роботи Коротаєвої Ольги Володимирівни розвивають теоретичне розуміння сутності стратегії підвищення інноваційної активності, науково-методичних підходів до забезпечення та підвищення інноваційної активності, інноваційного розвитку, формування, вибору та реалізації стратегії, прогнозування результативності її впровадження на промислових підприємствах.

Загалом, отримані Коротаєвої Ольги Володимирівни наукові результати мають наукову новизну, є достатньо обґрунтованими та широко представлені науковій спільноті у публікаціях та під час участі у науково-практичних конференціях різного рівня.

6. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів дослідження

Теоретична цінність результатів дисертаційної роботи Коротаєвої Ольги Володимирівни полягає у тому, що було удосконалено науково-методичні підходи щодо формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств та її наукового обґрунтування.

Ознайомившись із текстом дисертаційної роботи та публікацій Коротаєвої Ольги Володимирівни можна стверджувати, що переважна більшість наукових положень, пропозицій і висновків, представлених у роботі, є обґрунтованими та не дають підстави сумніватися в їх достовірності. Наукова новизна та практична значущість дисертаційної роботи знайшли відповідне відображення у фахових наукових статтях, статті у зарубіжній колективній монографії, матеріалах апробаційного характеру. При цьому кількісне і якісне представлення друкованих праць надають авторці офіційне право публічного захисту дисертаційної роботи. Усі основні наукові положення, висновки та пропозиції, які винесено на захист, одержано авторкою самостійно.

Теоретично значимими є такі результати: сформовано сутність понять «інноваційна активність промислових підприємств», «стратегія підвищення інноваційної активності промислових підприємств».

Підтвердженням теоретичної цінності окремих результатів є їх використання у навчальному процесі економічного факультету Запорізького національного університету під час викладання дисциплін «Основи інноваційного бізнесу», «Економіка підприємства», «Фінанси підприємств», «Інноваційний розвиток підприємств», «Актуальні проблеми теорії та практики фінансів» (довідка № 01/01-23/24 від 09.01.2025 р.).

При цьому, серед розробок авторки, які мають практичне значення, доцільно відзначити: концептуальний підхід до забезпечення та підвищення інноваційної активності промислових підприємств; науково-теоретичний підхід до забезпечення та підвищення інноваційного розвитку промислових підприємств; науково-методичний підхід до формування та реалізації стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств; методичний підхід вибору та оцінки результативності стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств.

Напрацювання авторки застосовано також враховані Громадською спілкою «Запорізька обласна асоціація об'єднань учасників АТО/ООС» (довідка №2-37 від 18.12.2024 р.).

Практична цінність дисертаційної роботи полягає в тому, що результати дослідження апробовані в діяльності ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат» (довідка №8/1710 від 01.06.2023 р.), ТОВ «Запорізький інструментальний завод» (довідка №07112024/45 від 07.11.2024 р.), ПАТ Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь» (довідка №1189/18 від 21.01.2025 р.).

На підставі вище зазначеного можна зробити висновок про те, що рекомендації дисертаційної роботи можуть бути успішно використані на промислових підприємствах, оскільки удосконалені науково-методичні підходи є уніфікованими та загальнодоступними, а дисертаційна робота у цілому має наукове та практичне значення.

7. Достовірність досліджень, повнота відображення висновків і пропозицій в опублікованих авторкою дисертації працях

Усі наукові результати, викладені у дисертації, отримані авторкою самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертаційній роботі використані лише ті ідеї та положення, що є особистим здобутком авторки. Наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані у дисертації, є достовірними. Крім того, достовірність забезпечується використанням матеріалів наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів, статистичних даних, матеріалів періодичних видань, інтернет-ресурсів, публічних звітів. Дисертація є завершеною науковою працею, зміст відповідає поставленій меті.

У відкритому друці за темою дисертації авторкою опубліковано 12 наукових праць, з них: 1 стаття у зарубіжній колективній монографії, 5 статей у наукових фахових виданнях України, які включено до міжнародних наукометричних баз, 6 тез доповідей за матеріалами конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 4,84 друк. арк. (особисто авторці належить 4,64 друк. арк.).

Положення дисертаційної роботи, які складають наукову новизну, повністю висвітлені у фахових виданнях, зарубіжній колективній монографії та обговорені на науково-практичних конференціях.

Перелік та вивчення змісту опублікованих статей та тез доповідей на конференціях дозволяє визначити, що Коротаєвої Ольги Володимирівни виконав вимоги п. 5, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами)). На підставі цього апробацію результатів дисертаційної роботи Коротаєвої Ольги Володимирівни слід вважати достатньою.

Аналіз наукових публікацій здобувача дає змогу стверджувати, що розкриті в них наукові положення мають практичну цінність і характеризуються високим рівнем самостійності роботи здобувача. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторці право публічного захисту дисертації.

8. Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Коротаєвої Ольги Володимирівни містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. У додатках є копії довідок про практичне використання результатів дослідження.

Загальний обсяг роботи становить 294 сторінки, з них основний текст викладений на 200 сторінках. Робота містить 36 таблиць та 42 рисунки (17 сторінок – таблиці і рисунки, які повністю займають площу сторінки).

Викладення матеріалу здійснено послідовно та обґрунтовано. Робота написана у науковому стилі, її зміст викладено у чіткій логічній формі та проілюстровано відповідними рисунками, таблицями, графіками.

За структурою та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам, що встановлені Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами). За обсягом дисертація відповідає вимогам, що встановлені освітньо-науковою програмою «Економіка» Запорізького національного університету.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Відзначаючи авторський підхід до вирішення досліджуваної проблематики та позитивну оцінку викладених положень, висновків та рекомендацій, необхідно відмітити ряд положень, які мають дискусійний характер та потребують додаткової аргументації, а саме:

1. У першому розділі авторкою удосконалено концептуальний підхід до забезпечення та підвищення інноваційної активності промислових підприємств (с. 45-69) та наведено шостий блок, який включає розробку механізмів, інструментів, підходів до забезпечення, підвищення та оцінки інноваційної активності підприємства. Проте, доцільно було б відобразити сформовані механізми забезпечення інноваційної активності, інструменти підвищення інноваційної активності, підходи до оцінки, діагностики інноваційної активності, що сприяло поглибленню результатів дослідження.

2. У підрозділі 1.3 здобувачем наведено результати досліджень існуючих підходів учених щодо розробки, впровадження інструментів інноваційного розвитку промислових підприємств (с. 71-74). Вважаємо, що доцільно було представлені теоретичні підходи згрупувати у вигляді таблиці, зазначити їх особливості, переваги і недоліки, що дозволило б поглибити отримані результати.

3. Авторкою у підрозділі 2.2 наведено результати дослідження стану інноваційної активності та фінансової діяльності на прикладі підприємств Запорізької області (с. 117-138). З метою підвищення практичної значущості пропозицій щодо впровадження набору інструментів, інноваційної стратегії, які сформовані за підсумками дослідження, доцільно було здійснити аналіз на прикладі промислових підприємств з інших регіонів, що дозволило б здійснити порівняльну оцінку, підтвердити універсальність пропозицій.

4. У підрозділі 3.1 удосконалено науково-методичний підхід до формування та реалізації стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств (с. 160-181) та сформовано набір стратегій підвищення інноваційної активності на підставі врахування критеріїв: рівень інноваційної активності; рівень інноваційної діяльності; рівень результатів

фінансової діяльності; можливості інноваційного розвитку; вплив загроз ринкового середовища; умови до впровадження інновацій; інноваційні процеси. Однак, не уточнено підґрунтя для визначення наведених критеріїв, що доцільно було зазначити.

5. В удосконаленому методичному підході вибору та оцінки результативності стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств (с. 183-209) виокремлено показники щодо дослідження стану інноваційної активності, фінансово-господарської діяльності, проведення оцінки впливу загроз ринкового середовища на інноваційну активність, здійснення оцінки групи чинників інноваційного розвитку. Вважаємо, що доцільно було б обґрунтувати доцільність включення кожної з груп показників до методичного підходу.

6. У підрозділі 3.3 авторкою проведено оцінку результативності стратегії підвищення інноваційної активності на прикладі ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», ПАТ «Запоріжсталь» (с. 210-227). Вважаємо, що доцільно було надати обґрунтування вибору наведених підприємств з урахуванням їх галузевої специфіки, рівня інноваційного розвитку та інноваційного потенціалу, а також стратегічних цілей діяльності, що посилює б аналітичну складову дослідження.

Зазначені зауваження та рекомендації не зменшують теоретичну та практичну значимість дослідження Коротаєвої Ольги Володимирівни, а дають змогу кращим чином розкрити актуальність теми і можуть бути використані в подальшій науковій роботі авторки.

10. Загальна оцінка дисертації, її відповідність існуючим вимогам

На підставі проведеного аналізу можна стверджувати, що представлена до захисту дисертаційна робота Коротаєвої Ольги Володимирівни на тему «Формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств» є викладеною логічно, послідовно, пропозиції в роботі носять комплексний характер, які можливо застосовувати на різних підприємствах. В роботі висвітлено актуальні питання теорії та практики формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств. Дисертаційна робота є самостійним і оригінальним науковим дослідженням, містить раніше не захищені наукові положення, отримані авторкою нові науково-обґрунтовані результати, які відповідають обраній темі дисертації, а також характеризується креативним підходом, детальним аналізом поточної ситуації та сформовано рекомендації щодо розробки, вибору, впровадження стратегії підвищення інноваційної активності, оцінки та діагностики її результативності на промислових підприємствах.

Зазначене вище дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційна робота Коротаєвої Ольги Володимирівни виконана з дотриманням норм академічної доброчесності, на належному теоретичному та практичному рівні, за своїм змістом, оформленням, актуальністю та глибиною вирішення наукових завдань й розроблення практичних рекомендацій відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40

(зі змінами) «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та постанові Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка, Коротаєва Ольга Володимирівна, заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 - Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 - Економіка.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
перший проректор
Вищого навчального закладу
«Національна академія управління»

Ірина ШТУЛЕР

З. ШТУЛЕР
ЗАСВІДЧУЮ
Підпис: Начальник відділу персоналу та студентів
20 р.

[Signature] *[Signature]*